

Redogörelse för verksamhetsåret 2020

Revisorernas uppdrag

Revisorerna utses av kommunfullmäktige. Uppdraget som kommunrevisor regleras av kommunens revisionsreglemente, kommunallagens kapitel 12 och SKR skrift God revisionsred i kommunala verksamhet. Utgångspunkt för revisionella granskningar är att pröva om verksamheterna sköts på ett ändamålsenligt sätt, om verksamheten skett med iakttagande av god ekonomiska hushållning, om räkenskaperna är rättvisande och om den interna kontrollen inom nämnderna har varit tillräcklig.

Revisorerna är myndigheter som bedriver sin verksamhet under offentlig insyn. Revisorerna har i lag tilldelats en sådan självständig ställning att de bedöms som en myndighet i tillämpningen av tryckfrihetsförordningen (TF) och offentlighets- och sekretesslagen (OSL). Som myndighet omfattas revisorerna även av den allmänna serviceskyldigheten i förvaltningslagen (FL). Kommunallagen kap 12 7§ stadgar att varje revisor fullgör sitt uppdrag självständigt.

Den kommunala revisionen är enligt SKR även ett lokalt demokratiskt kontrollinstrument. Den kommunala revisionen är oberoende och granskar på fullmäktiges uppdrag och därigenom indirekt också för medborgarna. Med sin granskning och prövning ska revisorerna bidra till en effektiv verksamhet samt värna demokrati, mänskliga rättigheter och rättssäkerhet.

Varje revisor är självständig och en enskild revisor kan inte röstas ner av de andra. Revisorerna utövar inte partipolitik i sin granskning. Revisionens oberoende är centralt för revisionens trovärdighet och legitimitet. Oberoende innebär att stå fri gentemot den som granskas samt att självständigt och objektivt (sakligt och opartiskt) granska och pröva.

Bemanning

Under verksamhetsåret 2020 har förutsättningarna för Huddinge kommuns revisorer att granska den verksamhet som bedrivs inom kommunstyrelsen och övriga nämnders ansvarsområden begränsats av Covid-19-pandemin och av meningsmotsättningar mellan de förtroendevalda revisorerna. På grund av detta initierades inga nya granskningar under första halvåret 2020.

2020-06-15 beslutade Eva-Li Prades Eriksson, Ulrika Wennberg, Lars Blomkvist och Marianne Boman att utestänga mej från revisorernas möten och från nyttjande av tjänster från det sakkunniga biträdet (KPMG) samt från fortsatt samverkan. Som motiv till angavs att jag överlämnat en egen revisionsberättelse för 2019 till kommunfullmäktige.

Revisorernas uppdragsgivare, kommunfullmäktiges presidium, har tolererat de fyra beslut och inte lämnat synpunkter eller vidtagit åtgärder relaterat till detta. Eftersom uppdraget som kommunrevisor är ett helt individuellt uppdrag med samma innehåll och avgränsningar före och efter detta beslut har detta medfört att jag från juli har utgjort en egen revisorsgrupp. Det har också medfört att granskningsarbetet inte skett i enlighet med revisionsreglementets krav på samfällt.

Ett krav i regelverket för revisionsarbetet är att de förtroendevalda revisorerna ska ha ett SKY-rev-certifierat sakkunnigt biträde. Eftersom KPMG vägrade åta sig detta initierade jag i samråd med kommunens upphandlingsenhet en ny upphandling. Utfallet av min anbudsinbjudan avseende sakkunnigt biträde och andra tjänster inom revisionsområdet blev följande;

- PWC tackade nej med motiveringen att uppdraget är för litet och att det skulle kunna försvåra för dem att få andra och större uppdrag från kommunen.
- EY tackade nej med liknande formuleringar plus att upplägget avviker för mycket från den arbetsmodell de är vana vid.
- Deloitte valde att avstå från att lämna offert med motiveringen att de inte hade de certifieringar som krävs.
- Komred visade intresse för men hade inte resurser tillgängliga före sommaren 2021
- Ensolution visade intresse för att göra fördjupade granskningar inom socialtjänstområdet men avstod från att offerera uppdraget som sakkunnigt biträde.
- Public Partner tackat nej med motiveringen att det som efterfrågade inte ligger i företagets tjänsteutbud.
 - Från Övertorp konsult AB och A Haglund Rådgivning AB inkom en offert baserad på två seniorkonsulter med mångårig erfarenhet från kommunal revision. Avtal tecknades med dessa i slutet av 2020 och deras första uppdrag har utgjorts av grundläggande granskning för KS och nämnder.

Budget och ekonomiskt utfall

Revisorernas gemensamma budget för år 2020 var 3 556 000 kr. Kommunen ekonomienhet sköter revisionens bokföring och betalningar och har överlämnat en resultaträkning för 2020-01-01 - 2020-12-31 som redovisar nettokostnader för verksamheten om 2 388 960 kr vilket ger ett resultat om 1 187 040 kr. Kommunen ekonomienhet har ej sammanställt en balansräkning för revisorerna i enlighet med vad som är praxis i årsbokslut och i analogi med vad som krävs i LKBR och i bokföringslagen. Skäl som anges för detta är att kommunens ekonomimodell utgör ett hinder. Detta hinder förefaller bero på att revisorernas bokföringsmässigt hanteras som en verksamhet inom kommunen vilket är felaktigt eftersom revisorerna enligt KL är självständiga och förvaltningsmässigt egna myndigheter. Ej heller har inventarieredovisning med inköpsbelopp och avskrivningar framställts.

Under 2019 var revisorernas budgetmedel 3 517 000 och sammanlagda kostnader som bokfördes för 2019 var 3 011 821 kr. Nettoresultatet blev därmed 505 179 kr för 2019 som bör balanseras i ny räkning för 2020. Därtill kommer mina arvoden som inte utbetalats och därför ska tas upp på skuldsidan. Det innebär att utgående balans för 2020 och ingående balans för 2021 är 1 672 219 kr plus summan av obetalda arvoden för 2019 och 2020.

Granskning av bokslut och årsredovisning 2020

Enligt bestämmelser i kommunallagen (KL) ska fullmäktige i budgeten ange finansiella mål och verksamhetsmål som har betydelse för god ekonomisk hushållning. Revisorerna ska bedöma om resultatet i årsredovisningen är förenligt med de av fullmäktige beslutade målen.

Finansiella mål

Kommunens resultat för året uppgår till 419,8 mkr, en ökning med 280,8 mkr 2019. Resultatförbättringen beror främst på att kommunen har fått ökade statsbidrag och sjuklöneersättningar hänförliga till pandemin, lägre efterfrågan på vissa tjänster samt ändring av redovisningen för gatu-kostnadsersättningar.

Balanskravet bedöms vara uppfyllt med god marginal.

Räkenskaperna

Revisorer ska enligt 12 kap KL bedöma om räkenskaperna är rättvisande och uttala sig om detta i revisionsberättelsen. Övertorp konsult AB och A Haglund Rådgivning AB har genomfört grundläggande granskning för 2019 som dock exkluderar granskning av bokslut och årsredovisning för räkenskapsåret 2020. Skäl till detta är de inte är av Revisorsinspektionen auktoriserade revisorer och därför inte kunnat tilldelats ett sådant uppdrag.

KPMG har granskat årsredovisningen i den omfattning som definieras av SKR och Skyrev men inte på ett sätt som uppfyller de krav som ställs på en auktoriserad revisor eller ett auktoriserat revisionsbolag enligt revisorslagen eller internationella standarder för revision (ISA). För att möjliggöra viss kompletterande granskning av bokslut och årsredovisning begärde jag att från kommunens ekonomichef få insyn i kommunens räkenskaper och möjlighet att ta fram egna rapporter från ekonomisystemet Agresso. Syftet med denna begäran var att få den information som behövs för att kunna utföra uppdraget som kommunrevisor i enlighet med KL kapitel 12. Kommunens ekonomichef har dock motsatt sig att tillmötesgå denna begäran.

I KPMG granskningsrapport avseende bokslut och redovisning för räkenskapsåret 2020 bedömer KPMG att resultatet enligt årsredovisningen är förenligt med de av kommunfullmäktiges fastställda övergripande verksamhetsmålen. Huruvida KPMG granskat hur delmålen uppfylls framgår inte av rapporten.

Huruvida räkenskaperna är rättvisande kan således inte bedömas baserat på tillgänglig information.

Granskning av delårsrapport 2020-08-31

På grund av avsaknaden av sakkunnigt biträde under hösten 2020 har jag inte genomfört någon granskning av denna delårsrapport.

Grundläggande granskning för verksamhetsåret 2020

På uppdrag av mig har sakkunniga biträdena Lars Högberg och Anders Haglund genomfört en grundläggande granskning avseende verksamhetsåret 2020 som omfattar samtliga nämnder och kommunstyrelsen.

I denna granskningsrapport som avlämnas separat finns det några områden som är lämpade att särskilt vill lyfta fram. Det handlar generellt om att, kopplat till de övergripande och strategiska mål som fullmäktige har fastställt, för samtliga nämnder och styrelsen saknas i flertalet fall tydliga och preciserade målnivåer i de verksamhetsplaner som de har fastställt för år 2020. Det innebär att det saknas utgångspunkt och möjlighet att närmare bedöma och verifiera den måluppfyllelse som redovisas i dessa politiska organs verksamhetsberättelser för år 2020.

När det gäller den interna kontrollens planering, genomförande och uppföljning konstateras i den genomförda grundläggande granskningen att det finns skillnader mellan nämnderna, vilket är en brist. Nämndernas hantering och genomförande av intern kontroll behöver, vilket också påpekats i en tidigare granskning, ges en fastare struktur.

Mot bakgrund av beskrivna brister avseende intern kontroll konstateras i den grundläggande granskningen att **Gymnasie- och arbetsmarknadsnämndens** genomförande och uppföljning inte svarar upp till den plan för intern kontroll som nämnden har fastställt för år 2020. Uppföljningen av genomförd intern kontroll är översiktlig, saknar analys och bedömningar. Nämndens övriga rapportering under året har varit översiktlig och kraven på vad som ska ingå i rapporteringen i delårsrapporter och verksamhetsberättelse bedöms av granskarna som inte helt uppfylla. Exempel på detta är avsaknad av rapportering av JAF-arbetet. Det finns därför ett behov av att nämnden ser över innehållet i sina styrdokument samt säkerställer att de centrala kraven uppfylls i rapporteringen.

När det gäller **Klimat- och stadsbyggnadsnämnden** har granskarna identifierat att nämnden under verksamhetsåret 2020 inte till styrelsen eller fullmäktige tydligt påtalat att den inte har en ekonomi i balans samt att nämnden därför har behov av extra resurstillskott. I protokollen från nämndens sammanträden under år 2020 har detta inte uppmärksamrats utan först i samband med nämndens behandling av sin verksamhetsberättelse för år 2020 i februari 2021 som detta förhållande adresseras Kommunstyrelsen. Nämndens proaktivitet har sålunda varit otillräcklig.

Verksamhetsmässiga mål beskrivna i Mål och Budget 2020

I den grundläggande granskningen för 2020 rapporterar de sakkunniga biträdena att det i stor utsträckning saknas tydliga och preciserade målnivåer i de verksamhetsplaner som är kopplade till de övergripande och strategiska mål som fullmäktige har fastställt. För en del mål indikerar dock årsredovisningens beskrivning av måluppfyllelse mer eller mindre signifikanta tillkortakommanden,

För målet Bra att leva och bo bedöms måluppfyllelsen avseende bostadsbyggande av kommunen som god men antalet färdigställda bostäder sjönk med 32 %.

Inga siffror redovisas för 2020 avseende ***Förbättrad infrastruktur, Invånarnas nöjdhet med natur-, kultur- och fritidsutbudet samt Trivsel och trygghet i Huddinges områden***. Måluppfyllelsen bedöms ändå av kommunen som godtagbar

Inga siffror redovisas för 2020 avseende ***delaktighet, jämlikhet och upplevelse av god hälsa***. - Måluppfyllelsen bedöms ändå av kommunen som god.

Tre av fyra mått avseende ***upplevelse av god vård och omsorg*** har försämrade resultat – kommunen bedömer likväl detta som godtagbart.

För Miljöanpassad samhällsplanering bedöms måluppfyllelsen vara god utifrån ökningen av antalet cykeltrafikanter. Detta är en anmärkningsvärd missuppfattning av ämnet. Miljöanpassad samhällsplanering handlar om förebyggande anpassningsåtgärder, för dagvatten vid detaljplanläggning, att väga in climateffekter i miljöbedömningar av detaljplaner, teknisk försörjning av vatten, avlopp, gaturenhållning, halkbekämpning vid fler nollgenomgångar vintertid förebyggande arbetet mot naturolyckor, brand, långsiktigt hållbara byggnadsverk och att en god livsmiljö ska tryggas i samhällsbyggandet. Kommuner ska ta höjd för extrema nederbördstillfällen - översvämning och bortspolning av vägar och vägbankar, skadade broar samt ökade risker för ras, skred och erosion. torka, skyfall, ökad spridning av föroreningar och ökade mikrobiologiska risker.

Användning av digitaliseringens möjligheter - måluppfyllelsen bedöms sammantaget som god. Det som redovisas är att man haft fler digitala möten, mer digitalt utbud på biblioteken, digital fritid för unga, gjort en digitaliseringsstrategi, använder mer Microsoft 365, ledighetsansökningar i skolorna lagras digitalt, digital signering av läkemedel har införts arbetsmiljödata har lagts in i Stratsys. Nytt ärendehanteringssystem till kommunens servicecenter blev inte klart under året. Årsrapporten redogör inte hur mål i Mål och budget 2020 uppfyllts avseende nya tekniker för självbetjäning och automatisering, riktlinjer, regler och rutiner som tydliggör ansvar, ägande och rollfördelning för digitalisering, samarbeten om testbäddar, ny miljö för återanvändning och informationsflöde mellan system, ökat samarbete över verksamhetsgränser, förbättrad integration mellan verksamhetssystem, ärendehanteringssystem och dokumenthanteringssystem samt förmåga hos chefer och anställda att initiera, följa med och delta i digitaliseringen.

Diskrepansen mellan målen inom digitaliseringsområdet och vad som enligt årsrapporten har genomförts är anmärkningsvärd.

Måluppfyllelsen bedöms sammantaget som god avseende *Systematiskt planera, följa upp och förbättra* – Projektet nyttorealiserings med fokus på digitalisering (digitaliseringspotten) sägs ha avslöpt med gott resultat men nyttan redovisas inte.

Måluppfyllelse avseende Hållbart Huddinge 2030 enligt kommunens hållbarhetsrapport 2020 - redovisar att:

- På nationell nivå minskar inte ekonomiska ojämlikheten, ojämlikhet avseende hälsa, boende och våldsutsatthet och ojämlikheter mellan grupper ökar.
- Våld och kränkningar minskar inte och fler unga utsätts för mobbning.
- Stockholms län kommer inte att nå huvuddelen av miljömålen och med nuvarande ambition nås inte heller målen om jämställdhet, minskad ojämlikhet, hållbara städer och samhällen samt fredliga och inkluderande samhällen.
- Huddinge ligger bland de 25 procent främsta kommunerna för behöriga till gymnasium, tillgång till bredband, mäns uttag av föräldrapenning, låg andel med fetma, brukarbedömning av LSS, befolkning i kollektivtrafiktäta läge, ekologiska livsmedel samt miljöbilar i kommunens verksamhet.
- Huddinge ligger bland de 25 procent sämsta kommunerna avseende valdistrikt med lägst valdeltagande, invånare som avstår att gå ut ensam, trångboddhet, elever som klarat SFI och fallskador bland personer 65+.
- Valdeltagande i Huddinge har sämre utveckling än i riket. Bara Södertälje och Göteborg har valdistrikt med lägre valdeltagande än Huddinge av alla kommuner i Sverige 2018. Huddinge hamnar på plats 22 av 26 bland länets kommuner när det gäller valdeltagande till kommunfullmäktige 2018.
- Allt färre i Huddinge har tillit till andra enligt Huddinges egen befolkningsundersökning. Andelen människor som säger att de kan lita på andra människor är cirka 20 till 40 procent lägre i Vårby jämfört med övriga kommuner. För kvinnor har förtroendet för kommunen minskat jämfört mellan 2011 och 2019.
- Antal arbetstillfällen ökar inte i samma takt som befolkningen.
- Målet för färdmedelsfördelning 2030 är att andel kollektiva resor liksom gång- och cykelresor ska öka. Gång minskar inom kommunen samtidigt resandet med biltrafik inom kommunen ökar. Andra undersökningar visar ingen tydlig trend att gång, cykel och kollektivresor ökar.
- Antalet sysselsatta respektive företag inom branschkoderna JKLMN är långt ifrån att nå målet och trenden senaste åren visar på en måttlig förbättring.
- Arbetsplatskvoten i Huddinge ligger under länets snitt.
- Andel av befolkningen som uppger att de planerar att starta eget företag har minskat.

Min bedömning är att årsredovisningens beskrivning av måluppfyllelse i ett flertal avseenden ger ett betydligt mer positivt intryck än vad som framgår hållbarhetsrapport 2020.

Nya fördjupade granskningar för 2020

På grund av avsaknaden av sakkunnigt biträde har jag inte initierat någon ny fördjupad granskning under 2020.

Deltagande i regionens granskning

Som representant från Huddinges revisorer har jag bevakat en omfattande granskning av samverkan vid utskrivning från slutna hälso- och slutenvård som Ernst & Young har genomfört på uppdrag av region Stockholms revisorer.

Resultat av granskningen är att samverkan inom LUS sker, men inte den form som parterna kommit överens om. Lagens intentioner avseende SIP uppfyllts inte och flertalet brister som redovisas i rapporten beror på regionens tillkortakommanden. Rutinerna inte är förankrade hos alla och följs inte, kommunikation hanteras genom andra kanaler än de som beslutats i överenskommelsen och patienten är inte involverad i enlighet med lagens intentioner, kommunala mål och regionens Vård i dialog-policy. Huvudsakligt ansvar för att samverkan inte sker enligt LUS kan hänföras till regionen.

Positivt i EY:s rapport är att trots avvikelser som beskrivits ovan har andelen vårdplatser som beläggs av utskrivningsklara patienter minskat kraftigt sedan mitten av 2019 och är för Stockholms län avsevärt lägre än genomsnitt i övriga landet. Huddinge har minskat medelvårdtiden som utskrivningsklar (dagar) i somatisk vård från 4,7 dagar jan 2018 till 1,8 dagar okt 2020 och andel patienter utskrivna på första utskrivningsklara dagen ökade från 43 till 74%. Motsvarande siffror för hela länet är minskning från 4,1 till 1,9 dagar resp. 48 till 85%.

Negativa effekter för patienterna är att äldreomsorgens värdegrund inte uppfylls i de fall som kommunikation hanteras genom kanaler som de inte involverade i enlighet med lagens intentioner och LUS-avtalet. I flertalet fall erbjuds inte delaktighet, inflytande och självbestämmande, omsorgen utgår inte på avsett sätt från kundens individuella livssituation och önskemål innebärande att kvalitén i omsorgen avseende helhetssyn, samordning och kontinuitet äventyras. Uteblivna SIP-samtal begränsar möjligheterna för gott bemötande samt öppet och respektfullt förhållningssätt och den enskilda individens behov av att bli sedd och hörd begränsas.

Negativa effekter för kommunerna är att bristerna i Webcare i kombination med övriga tillkortakommanden från regionen genererat betydande merarbete för biståndshandläggare och äldreomsorgens utförare. LUS med tillhörande rutiner har resulterat i mer administration, större tidspress för kommuner kombinerat med svårigheter att upprätthålla en tillräcklig kontakt med slutenvården.

Olämplig rekommendation i EY:s rapport är att kommunen på eget bevåg kallar till SIP när behov finns och rimärvården inte tar sitt kallelseansvar. Förutom att det ökar kommunens betalningsansvar så riskerar ett sådant agerande att skapa otydlighet avseende parternas ansvar och förvirring i rutiner med negativa följder för personal och patienter vilket ytterligare ökar kommunens kostnader och reducerar invånarnytan.

Granskningar från 2019

På grund av pandemin och andra skäl försenades en del av 2019 års granskningar och slutfördes senare under 2020.

2019 års granskning av äldreomsorgen

Jag tog våren 2019 initiativ till en granskning av äldreomsorgen med inriktning på värdighetsgrund, värdighetsgaranti, styrning och uppföljning, ekonomisk hushållning, biståndsbedömning, digitalisering, effektiviseringsarbete, resursfördelning, samarbete mellan verksamheter/enheter, bemanning, schemaläggning, avtal och styrning av privata utförarna samt hantering av åtgärdas eventuella kvalitetsbrister.

KPMG fick detta uppdrag i juni 2019 och enligt tidplan i granskningsuppdraget skulle redovisning ske oktober 2019. Rapporten anlände nio månader försenad till revisorerna i slutet av juni och godkändes av fyra revisorer.

I vissa avseenden bedömer jag granskningen som bristfällig. KPMG:s granskare anser att styrkedjans utformning är ändamålsenlig men skriver likväl att medarbetare inte känner till kommunens värdegrund, IT-systemen är krångliga att använda, att vissa löften inte infrias, inga konkreta aktiviteter visar hur målet om ”god omsorg för individen” ska nås och inga mätetal finns som visar hur målen ska följas upp. KPMG skriver också att företrädare för PRO och SPF anser att äldreomsorgen inte lever upp till garantier och deklARATIONER. KPMG delar delvis denna bedömning och anger som förklaring att styrningen helt enkelt inte når ut till medarbetarna vilket medför att de saknar kunskap om vad som utlovats.

Det är i hög grad ologiskt och motsägelsefullt att redovisa alla dessa brister och samtidigt anse att styrkedjan är ändamålsenlig.

KPMG bedömning var att det arbete som inleddes 2019 för att sänka kostnaderna per utförd timme var ändamålsenligt. Några månader senare beslutade nämnden att lägga ner hemtjänsten på grund av att man inte lyckats sänka kostnaderna. KPMG:s bedömning var således felaktig.

Utöver detta innehåller granskningsrapporten ett antal allmänna och vaga formuleringar som borde ha getts en mer konkretiseringsgrad. Min bedömning är denna granskning dels inte är slutförd i enlighet med uppdraget och dels har otillräcklig kvalitet för att utgöra grund för rekommendationer till vård och omsorgsnämnden.

Lekmannarevision

Lekmannarevision under 2020 har utförts av andra revisorer helt oberoende av mig. Inget informationsutbyte på sätt som beskrivs i pkt 5.2 i SKR:s God revisionsd i kommunal verksamhet avseende Samordning och helhetssyn i form av samtal eller dokumentation har skett.

Revisionens dokumenthantering, digitala stöd och egen förvaltning

Arkivlagen

Revisionens arkivering av allmänna handlingar följer inte arkivlagens bestämmelser vilket beskrevs i min redogörelse för 2019. Ingen förbättring har skett under 2020.

Arkivlagen stadgar att allmänna handlingar ska arkiveras i 10 år eller för evigt beroende på typ av handling. Den del av revisionens allmänna handlingar som skickas till KF, KF och nämnder arkiveras i mottagarnas diaries. En ytterligare del av revisionens allmänna handlingar lagras i olika mappar på kommunens servrar. Resterande allmänna handlingar återfinns i revisorernas datorer. Revisionen har inget eget diariesystem eller annat system för arkivering som tillgodoser arkivlagens krav.

Offentlighetsprincipen

Revisionens dokumenthantering uppfyller ej till fullo offentlighets- och sekretesslagens 4 kap. avseende allmänna åtgärder för att underlätta sökande efter allmänna handlingar.

Revisionens allmänna handlingar lagras i ett antal olika mappar på ett flertal datorer utan gemensam struktur och utan sökfunktionalitet. Rutiner för versionshantering saknas. Inkommande och utgående mail sparas ej på ett sätt som gör mailen sökbara för enskild. Revisionens allmänna handlingar kan endast med svårighet kan skiljas från andra handlingar och enskilda kan själva inte, på sätt som föreskrivs i OSL, med hjälp av tekniska hjälpmedel ta del av allmänna handlingar. Rutiner för att dokumentera när uppgifter har tillförts revisorernas allmänna handlingar saknas liksom om de har ändrats eller gallrats och vid vilken tidpunkt detta har skett.

Detta beskrevs även i min redogörelse för 2019. Ingen förbättring har uppnåtts under 2020. De initiativ som jag tagit för att hanteringen av revisorernas allmänna handlingar ska ske i enlighet med OSL och Arkivlagen har inte hittills lett till önskat resultat.

Revisionens digitalisering

Revisionens digitala stöd är ej ändamålsenligt vilket beskrevs i min redogörelse för 2019. Ingen förbättring har skett under 2020.

Revisorernas förvaltning

Enligt kommunallagen och SKR:s God revisionssed i kommunal verksamhet svarar revisorerna själva för den förvaltning som de har i samband med revisionsuppdraget. Med förvaltning avses frågor som inte är direkt kopplade till granskningen såsom upphandling av sakkunniga, personalärenden, budget och redovisning, deltagande i nätverk och utbildning samt andra administrativa frågor. Den del av denna förvaltning som omfattar betalningar och bokföring utförs av KSF på uppdrag av revisionen. Översiktliga ekonomirapporter i Excel-format delges revisorerna men kompletta ekonomirapporter från kommunens ekonomisystem Agresso är ej tillgängliga för revisorerna.

I enlighet med KL och alla övriga tillämpliga lagar och för att på sätt som föreskrivs i SKL:s God revisionssed i kommunal verksamhet värna mitt oberoende har jag valt att fakturera mitt arvode via min arbetsgivare Klas Hamrin AB. Kommunen har motsatt sig detta förfarande och hävdar att revisorernas arvode ska utbetalas som lön. I den bokföring som kommunens ekonomienhet utför på uppdrag av revisorerna bokförs dock inte arvoden på detta sätt. På konto 5021 Lön bokas endast kostnader för revisorernas administrativa biträde medan de fasta arvoden för förtroendevalda bokförs på konto 5011 och sammanträdesarvoden på konto 5012.

Detta agerande bryter mot kommunallagen regelverk, förvaltningslagen och av KF fastställt revisionsreglemente och god redovisningssed.

Inga arvoden har för 2019 och 2020 har utbetalats till bankkonto som jag förfogar över eller på annat sätt. Kommunen har likväl redovisat en del av mina arvoden som utbetald lön till Skatteverket. Eftersom kontantprincipen gäller för beskattning av lön har kommunen sålunda även agerat i strid med gällande skattelagar och mot 7 § kapitel 12 i kommunallagen.

Sammantaget innebär detta att KSF gör intrång på revisionens rätt att besluta om sin förvaltning på ett sätt som inte är förenligt med kommunens revisionsreglemente, kommunallagen och andra lagar som omnämns ovan. De felaktiga arbetsgivardeklarationerna bryter mot inkomstskattelagen.

Kommunikation med medborgare och media

SKR:s God revisionssed i kommunal verksamhet uppmanar revisorerna att ha en innehållsrik, tydlig och aktuell webbplats för att ge medborgarna kunskap och möjlighet till insyn och kontakt. Förutom de mer formella dokumenten kan information som bidrar till förståelse för och insyn i det kommunala revisionsuppdraget och revisorernas arbete publiceras. Revisorerna saknar egen webbplats som möjliggör detta på ett ändamålsenligt sätt. I granskningsrapporter, missivbrev och nämndernas svar som utrymme publiceras på kommunwebben används en stilistik och struktur som utgör ett hinder för förståelse för invånare med dyslexi, begränsade kunskaper i svenska språket, kognitiv funktionsnedsättning eller begränsad läsförståelse av andra orsaker. Dokumentformaten är inte ändamålsenliga för att läsas på smartphone.

Statistik över antal besök revisionens webbsidor visar att mindre än en promille av kommunens invånare besökt dessa och hur stor andel av dessa besökare som tagit del av informationen är oklart. Revisorernas kommunikation med medborgare och media via kommunwebben är inte ändamålsenlig för att bidra till tillit för kommunen vilket är del av revisorernas uppdrag.

Så vittrar en demokrati är rubrik för en artikel som publicerades i november i tidningen Journalisten i vilken man ur journalistiskt perspektiv har undersökt delar av kommunens kommunikation med media. (Bilaga till denna redogörelse). I artikeln beskrivs en negativ utveckling för insyn i det offentliga Sverige och specifika svårigheter få tillgång till allmänna handlingar och annan information från Huddinge kommun.

Sammanfattande bedömning

Enligt KL kap § 1 formuleras revisorsuppdraget *Revisorerna prövar om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt, om räkenskaperna är rättvisande och om den interna kontrollen som görs inom nämnderna är tillräcklig.*

Ändamålsenlighet i detta sammanhang är att kommunens nämnder, förvaltningar och styrelse genomför av KF beslutade mål inom ramen för budget och tillgängliga resurser.

Iakttagna tillkortakommanden och brister avseende ändamålsenlighet

- Bristande transparens och insyn. Journalister rapportera svårigheter att få tillgång till allmänna handlingar och annan information från Huddinge kommun. Vägran att ge tillgång till information som behövs för revision på sätt som föreskrivs i KL kapitel 12 § 9.
- En del bedömningar i årsrapporten stöds inte av faktaunderlag.
- En del bedömningar i årsrapporten förefaller omotiverat positiva.
- I bedömningen i årsrapporten avseende klimatanpassad samhällsplanering har kommunen missförstått vad som omfattas av detta område.

Iakttagna tillkortakommanden och brister avseende ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt att bedriva verksamheten,

- Målen att minska kostnaderna för kommunens verksamheter med hjälp av digitalisering har inte uppnåtts.
- Bedömningen avseende användning av digitaliseringens möjligheter är att måluppfyllelsen bedöms som god men det som redovisas styrker inte detta. Inga exempel på minskade kostnader genom digitalisering genomförd under 2020 redovisas.

Iakttagna tillkortakommanden och brister avseende internkontroll och räkenskaper

- Kommundirektören har motsatt sig att kommunens controller informerar revisorer om vad som förvaltningarna genomfört inom digitaliseringsområdet.
- Brister har i den grundläggande granskningen identifierats inom kommunens internkontroll.
- Arbetsgivardeklarationerna till skatteverket avseende mitt arvode är felaktiga
- Revisorernas kostnader redovisas som del av kommunens verksamhetskostnader. Felaktigt eftersom revisorerna är oberoende och enligt KL svarar för sin egen förvaltning.

På grund av följande skäl kan jag dock inte på sedvanligt sätt avge uttalanden i revisionsberättelsen för 2020 som i sin helhet är väl underbyggda på det sätt som beskrivs i SKR:s God revisionssed i kommunal verksamhet.

Dessa skäl är

- Otillräckliga resurser – inget sakkunnigt biträde förrän i slutet av året.
- Otillräckliga underlag från kommunen avseende kommunens räkenskaper. Ekonomidirektören motsatta sig min begäran att få behörighet att ta ut rapporter från ekonomisystemet.
- Otydliga beskrivningar av kriterier för målpuppfyllelser kombinerat med att kommunens målbedömningar delvis inte stöds av vad som redovisas i årsredovisningen.
- KPMG bedömer att räkenskaperna är rättvisande dock utan att granska dessa i enlighet med god revisionssed baserat på revisorsinspektionen riktlinjer. Innebär att KPMG:s bedömning inte är väl underbyggd av en komplett granskning i enlighet med de principer som gäller för företag och organisationer.

Huddinge den 12 april 2020

Klas Hamrin

Huddinge är landets 14e

största kommun. Under 2018 och halva 2019 var det Pia Bispos jobb att bevaka den för Mitt-i tidningarna. FOTO: Tor Johnsson

Så vittrar en demokrati

26 november, 2020

Bit för bit stängs dörrarna för insyn i det offentliga Sverige, larmar experterna. I en reportageserie letar vi svar på vad den här utvecklingen beror på. Vi börjar i en kommun med 110 000 invånare men bara en journalist som granskar makten på heltid.

Pia Bispo, 39, har arbetat som reporter på lokaltidningskoncernen Mitt i under snart tio år. Under 2018 och halva 2019 hade hon Huddinge som bevakningsområde.

När Pia Bispo begärde ut handlingar som gällde kommunen, främst skolan och förskolan, uppkom sällan problem. Åtminstone vid de tillfällen hon hade kontakt med kommunens kommunikatörer. Samtidigt upplevde hon överlag att man behövde vara väldigt på, ibland tjata, och ofta hänvisa till paragrafer för att få ut handlingar.

– Det fanns också en tystnadskultur inom förskolan och skolan, anställda som inte vågade uttala sig om olika problem som till exempel besparingar, av rädsla för sina chefer. Den rädslan finns tyvärr i andra kommuner också, säger Pia Bispo.

Eftersom skolfrågor alltid intresserat Pia Bispo lite extra så föll det sig naturligt att hon lade ner en hel del tid på att rapportera om exempelvis stora barngrupper vid kommunala skolor. Efter att hon publicerat en rad artiklar i ämnet blev hon under ett telefonsamtal med Daniel Dronjak, kommunstyrelsens ordförande i Huddinge, tillsagd att hon låg bakom ett slags påhittat drev mot skolan i Huddinge.

– Han sa att det inte finns någon skolkris och att jag hade hittat på, fast jag hade jättemycket på fötterna om det jag skrev och var väldigt insatt i det här ämnet, säger Pia Bispo.

Vid ett annat tillfälle gick Jelena Drenjanin, ordförande i utbildningsnämnden, så långt att hon efter en intervju sa rakt ut hur bra det är att det inte finns så många journalister i kommunen. Då blir de "inte så granskade" och kan jobba mer i det tysta, menade hon.

– Det var väldigt häpnadsväckande att höra, att ordföranden i nämnden sa det rakt ut. Hon ville även att jag inte skulle använda mig av vissa undersökningar från ett fackförbund när jag granskade skolan, säger Pia Bispo.

– Det kändes väldigt obekvämt att både kommunstyrelsens och utbildningsnämndens ordföranden ifrågasatte mitt jobb på det här sättet, fortsätter Pia Bispo.

Man försökte sätta press på dig som reporter?

– Ja, jättemycket.

Även Pia Bispos nuvarande chef, Henrik Lindstedt, har fått känna av Huddinge kommuns svala intresse att svara på frågor om verksamheten. Förra hösten skrev han ett reportage för HuddingeDirekt om Barbro, 67, som har varit missbrukare i 20 år och efter ett beslut från kommunen hamnat på gatan.

Pia Bispo utanför Huddinge kommunhus. Foto: Tor Johnsson.

Eftersom Barbro ville ha svar på sina frågor gav hon tidningen en fullmakt som bröt sekretessen i ärendet. En chef på beroendeenheten svarade på ett par av Mitt i-journalistens generella frågor via mejl, men högsta tjänsteman, kommundirektören Camilla Broo, ansåg inte att hon hade någon skyldighet att prata med journalister.

”Fullmakten ger dig rätt att begära ut vissa uppgifter, den styr inte vad vi ska svara på direkta frågor. Det är två skilda saker. Av hänsyn till den person som ärendet berör och dennes närstående, så kommenterar vi aldrig individärenden”, sa Camilla Broo till reportern innan hon avbröt intervjun och bad om att få återkomma på mejl.

Under de här åren hade de två gratistidningskoncernerna Mitt i och Direktpress fortfarande två journalister som enbart bevakade Huddinge, en kommun med ungefär 110 000 invånare. Sedan tidningarna har slagits ihop finns det bara en.

– Det är ju ingenting i ett sådant stort område. Man känner sig lätt chanslös som reporter att hänga med i allt och det är svårt att få veta vad som pågår i skymundan, säger Pia Bispo.

Under sina år som lokalreporter har Pia Bispo sett en trend, ett framväxande av en ny kultur inne på myndigheterna där det har blivit allt svårare att få enskilda tjänstemän att uttala sig. Nästan alla hänvisar till chefer för minsta lilla grej.

– Dels blir det väldigt tidskrävande men allt blir också tillrättalagt på ett helt annat sätt. Förvaltningarna är medietränade idag. Det här börjar bli ett demokratiproblem tycker jag.

Utbildningsnämndens ordförande Jelena Drenjanin uppger att hon inte alls känner igen att hon ska ha uttryckt sig så att det är bra att slippa granskning.

– Det tar jag avstånd ifrån att jag har sagt, säger hon.

Däremot menar Jelena Drenjanin att hon har sagt att det är skönt att Södra Sidan (numera Huddinge Direkt som ingår i Direktpress, red.anm) har kommit till. Detta eftersom Mitt i har bedrivit en slags ”sensationsjournalistik som i bland urholkat tilltron”, uppger hon till Journalisten.

– Beslut som ska fattas blev ibland lite sensationella. Jag tycker att Södra Sidan var så bra för där beskrev man politiska beslut positivt och negativt, men mer ur en samhällsutvecklingsaspekt, förklarar Jelena Drenjanin.

Inte heller har hon försökt påverka Pia Bispo att välja bort en viss undersökning, menar Drenjanin. Däremot var hon under en period upprörd på Lärarförbundet, som låg bakom den aktuella undersökningen, eftersom hon menar att de har ljugit vid flera tillfällen.

Men ska man som politiker påverka en reporter?

– Nej, men som politiker måste jag kunna svara på frågor. Och jag svarade på frågor om den här undersökningen.

Man får ta Lärarförbundets svar med en nypa salt, det var vad jag sa. Men om det här är reporterns upplevelse av mig så får väl jag ta en funderare på hur jag uttrycker mig.

Foto: Tor Johnsson.

Revisorn som kommunen vill ha bort

Sedan januari 2019 har centerpartisten Klas Hamrin, 76, haft uppdrag som revisor i Huddinge kommun. Flera gånger har han i skrivelser till fullmäktige och kommunstyrelsen redogjort för kommunstyrelsens olika brister vilket gör att han inte velat tillstyrka ansvarsfrihet.

I hans revisionsberättelse för 2019 framgår bland annat att det beror på en rad anledningar där kommunens ansvar som arkivmyndighet – enligt arkivlagen – listas som en av dem.

I en annan skrivelse larmar Klas Hamrin om hur en stor andel av revisionens handlingar inte diarieförs, att ett slutarkiv saknas, och hur kommunens allmänna handlingar ligger utspridda mellan olika mappar och till och med på privata datorer.

Vi ringer Klas Hamrin (bilden till höger) som förtydligar att slutrapporter och missivbrev som skickas till kommunen diarieförs i nämndernas diariesystem och publiceras på kommunwebben under tre år. Men revisionens beslutsprotokoll, minnesanteckningar, uppdragsbeskrivningar, e-post eller liknande dokument, diarieförs inte.

Det sparas inte heller på annat sätt så att det uppfyller offentlighetsprincipens lagkrav, uppger han.

– Lagringen saknar logisk struktur och ingen dokumenthanteringsplan finns fastställd. Det går inte heller att söka efter handlingar med hjälp av fritextsökning eller via sökmotorer liknande Google eller Safari, säger Klas Hamrin.

Att det inte går att söka handlingar med vanlig fritextsökning anser han är särskilt illa eftersom det gör att man först måste veta att dokumentet finns, och vad det heter, för att ha en chans att hitta det.

– Det gör att när du letar efter det samlade materialet i ett ärende så måste du även veta vid vilka olika möten som man beslutade i det här ärendet, det blir omöjligt, säger Klas Hamrin.

– Som journalist kan du exempelvis inte vara säker på att du får ut alla handlingar som tillhör ett specifikt ärende. Man följer överhuvud-taget inte lagen. Du kan hitta ett och annat dokument som tillhör ett ärende, men inte få någon överblick. Var offentliga handlingar på pap-per från tidigare mandatperioder finns är höljt i dunkel, fortsätter han.

Klas Hamrin anklagar även förvaltningen för att begränsa och hindra revisorerna på flera sätt. Enligt lagen har revisorerna rätt att ta del av alla handlingar som inte är sekretessbelagda. Men revisorerna i Huddinge har inte behörighet att söka allmänna handlingar i förvaltningarnas verksamhetssystem.

Samtidigt som de ska intyga att kommunens räkenskaper är rättvisande får man inte se resultat- och balans-räkningar, bara den översiktliga årsredovisningen.

– Jag får inte ens ta ut rapporter från ekonomisystemet fast jag är revisor, säger Hamrin.

I en annan av skrivelserna, daterad i maj 2020, påpekar Klas Hamrin än en gång att han anser att kommunen bryter mot offentlighets- och sekretesslagen. Detta på grund av bristande åtgärder för att underlätta revisionens sökande efter allmänna handlingar.

Han skriver också att hans slutsats är att kommunstyrelsen inte uppfyllt sina förpliktelser som arkivmyndighet gentemot revisionen och med det bryter mot arkivlagen.

Trots att Klas Hamrin under de här snart två åren som revisor i kommunen – vid flera tillfällen – tagit upp det i skrivelser, på möten, och i enskilda samtal med ansvariga så har inget konkret hänt.

Vid ett tillfälle ordnade Klas Hamrin ett möte med de som sköter kommunens diariesystem och arkivering, vilket resulterade i att de erbjöd sig att återkomma med förslag på lösningar. När detta dröjde ett antal veckor så kontaktade Klas dem igen. Det visade sig att cheferna hade förbjudit dem att ägna arbetstid åt revisorernas arkiveringsproblem.

Varför struntar kommunen i att ta tag i det här tror du?

– Man motsäger mig inte när jag påpekat det här, men man tycker kanske inte att det är så jäkla viktigt, säger Klas Hamrin.

Efter många år som företagare så har han även önskat att få ut sitt revisorsarvode på cirka 60 000 kronor per år via faktura istället för A-skatt. Det har nu utvecklats till en sårig konflikt med kommunen som valt att fortsätta betala ut arvodet som vanlig lön.

Utan att gå för djupt in i turerna så kan man konstatera att ungefär här beslutade sig Klas för att det fick vara nog. Han krävde att kommunen justerar de arbetsgivardeklarationer man har lämnat till Skatteverket på löner han inte har tagit ut, annars skulle han inte skriva under i revisionsberättelsen att räkenskaperna var rättvisande.

Klas Hamrin uppger att han har erbjudit att ändra sig i den här frågan om kommunen kan visa upp stöd i lagen för att inte betala ut arvodet på faktura.

Istället har kommunalrådet Christian Ottosson (C) kallat Klas till två enskilda möten där han låtit honom veta att hans självständighet som revisor ”skulle kunna göra skada på partiet” och uttalat sitt misstroende mot honom.

– Jag fick aldrig någon riktig förklaring kring exakt vad det var jag gjorde som kunde skada, säger Klas Hamrin.

Även ordföranden i partikretsen, Lisa Alexandersson, har uppmanat honom att böja sig och göra som kanslichefen tycker, via mejl som Journalisten har tagit del av.

Eftersom ämbetet som kommunrevisor ska vara självständigt har Klas Hamrin valt att fortsätta sitt uppdrag. Hur den fortsättningen ser ut är dock i skrivande stund oklart.

Sent i arbetet med det här reportaget skriver Klas Hamrin i ett mejl till oss att han portats från revisionens gemensamma möten. Han får inte längre veta vad övriga revisorer gör, och är nu i färd med att upphandla ett eget

sakkunnigt biträde.

Jag frågar honom om han tror att arvodesfrågan har blivit ett sätt för kommunen att försöka bli av med honom? Det handlar trots allt om en relativt blygsam summa.

”Kanske. Men det kan också vara tvärtom. Ur KSF:s synvinkel är jag en gammal gubbe, lite för uppkäftig och enviss. Kanske också irriterande påläst. De är vana att styra och att folk gör som de säger utan att ifrågasätta”, skriver han i ett sms.

Christian Ottosson vill inte ställa upp på en telefonintervju men återkommer via mejl. Där skriver han att det är naturligt att Centerpartiet tar en dialog vid problem, eftersom revisorn i fråga är nominerad av partiet.

Experten: ”Det kan vara läge att JO tar ett initiativärende”

Yttrandefrihetsexperten Nils Funcke tydliggör att det ska råda ”en närmast diktatorisk ordning” när det gäller handlingar i en kommun. Den som vill ta del av ett ärende ska lätt kunna se vilka bilagor som finns.

– Därmed inte sagt att alla bilagor behöver vara offentliga, men det är ett annat spörsmål, säger han.

Syftet med revisionen är inte bara att kontrollera utan den ska också fungera som en stödjande funktion till verksamheten, vilket förut-sätter att de måste få ta del av de uppgifter och handlingar man behöver.

Antingen via direktaccess, eller via en registrator som i princip på dagen ska ge dem vad de behöver.

– Är det så att det ligger handlingar lite här och där, och till och med på privata datorer, så fråntar inte det kommunen skyldighet att ta fram handlingarna om de är allmänna. Här verkar det också vara fråga om det inte strider mot grundlagens bestämmelser att det tydligt ska framgå om en handling är upprättad eller in-kommen till myndigheten. Det är ju inte tydligt om det inte sätter spår i diariet, eller hålls ord-nig på ett annat sätt, säger Nils Funcke.

Nils Funcke. Foto: Tor

Johnsson.

Är det extra allvarligt att man behandlar en revisor så här?

– Oavsett om det är en revisor eller enskild medborgare ska de behandlas på ett korrekt sätt. Men det är klart att om de försvårar en revis-ion genom att trassla till ordningen i handlingar så är det extra allvarligt, säger Nils Funcke.

Om Huddinge kommun bryter mot någon lag när man inte rättat till de här problemen med handlingar ska man dock låta vara osagt.

– Det där är inte riktigt mitt gebit, men det är klart att får man inte ansvarsfrihet så finns det en möjlighet att utkräva

straffansvar om det är allvarliga brister. Det låter ju som att det är läge att JO tar ett initiativärende och tittar på hur den här kommunen hanterar allmänna handlingar utifrån vad den här revisorn har kommit fram till, säger Nils Funcke.

Chefen: "Vi har nog gjort det vi ska"

Precis som lokalreportern Pia Bispo så har också Journalisten svårt att få ut handlingar från kommunen, vilket visar sig ganska direkt efter att vi bestämt oss för att själva testa systemet.

Den 17 september begär jag ut loggfilen för en e-postlåda som tillhör upphandlingsenheten, som vi också har fått in vissa tips till redaktionen. Tre veckor och en påminnelse senare har jag fortfarande inte hört något från kommunen som enligt lagen ska behandla min begäran skyndsamt.

När jag mejlar dem igen, och skriver att jag inte har något annat val än att JO-anmäla, så landar filen i postlådan dagen efter.

Vi bestämmer oss även för att göra ett försök att ta reda på vad de ansvariga på kommunen skriver i mejl till varandra om samma e-postlåda. De handlingar som skickas till oss innefattar dock inga interna mejlloggar alls mellan kommunanställda.

När jag påpekar att lagen säger att e-postloggar är allmänna handlingar som ska bevaras, får jag snabbt gensvar. Nu skriver kommunen att de har begått ett misstag, genast ska de interna mejlloggarna skickas över.

Samma sak händer med andra e-postloggar, kopplade till en rad före detta anställda inom kommunen, som vi också har begärt ut. I skrivande stund pågår det överklaganden i ett par av ärendena.

När det gäller allmänna handlingar som har tagit flera veckor att få ut uppger upphandlingschefen Roger Himmelskiöld att det är "snigelpostens" fel.

– Vi har nog gjort det vi ska, däremot är det anmärkningsvärt att det tar två veckor att skicka någonting med post nuförtiden. Så det får vi lära oss någonting av. Det är också stökigare än någonsin med personuppgifter på grund av GDPR därför vill vi inte sprida det digitalt, säger Roger Himmelskiöld.

Offentlighetsexperten: "Lagen är skriven i en tid när Sverige såg annorlunda ut"

Under våra turer med att begära ut handlingar från Huddinge kommun har Offentlighetsjourens Mats Amnell funnits med som ett boll-plank, främst kring överklaganden. Få i landet har mer erfarenhet än honom när det gäller just myndigheter och allmänna handlingar.

Mats Amnell beskriver våra turer som att ansvariga i bästa fall är okunniga och oproffsiga, i sämsta fall är det ett "horribelt trixande", ett medvetet lagtrots.

– Jag tycker båda alternativen är illa, även om det senare är värst, säger han.

Hur vanligt är det?

– Det är ganska vanligt att myndigheter hanterar de här sakerna felaktigt. Kanske inte att man har fel i sak när man inte vill lämna ut, snarare att handläggningen sker oprofessionellt eller rent felaktigt, säger han.

När det gäller insynen i offentlighetssverige ser Mats Amnell framsteg i form av nutida politiska beslut, som att företagens permitterings-stöd under pandemin ska offentliggöras.

Tyvärr finns det även en lång rad exempel på där det går åt fel håll.

Samtidigt som vi vet att antalet journalister blir färre och färre – och fler kommuner blir så kallade vita fläckar – så beskriver Mats Amnell en slags osynlig glidning som har pågått de senaste 20-30 åren, med allt sämre insyn.

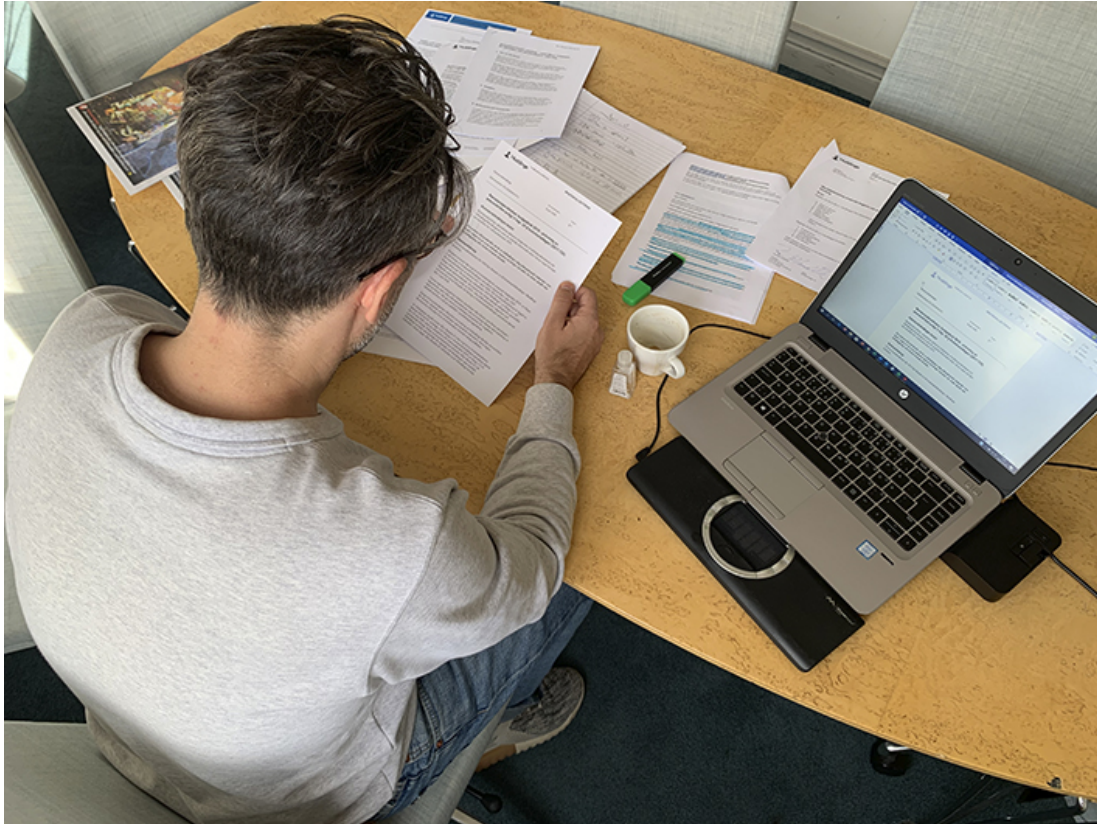
Exempelvis gäller det beslutet att hemlighålla skolstatistiken för friskolor.

– Detta handlar om att lagen är skriven i en tid när Sverige såg annorlunda ut. Sedan dess har man lagt ut mer och

mer på privata aktörer och varje gång någonting flyttas dit så gäller inte heller offentlighetsprincipen. Då ökar även sekretessen i det som blir kvar i offentlig regi, säger Mats Amnell.

När det gäller friskolornas statistik är det logiskt med affärssekretess om man läser lagen, menar han. Problemet är konsekvenserna. Det gör nämligen att alla andra kommunala skolor som har konkurrens av friskolor också kan hemlighålla uppgifter med samma motivering.

– Samma princip gäller inom äldreomsorgen, där privata aktörer kommit in, berättar Mats Amnell.

Journalisten har begärt ut ett stort antal dokument från Huddinge kommun med varierad framgång. Foto: Qia Rindevall.

Via Offentlighetsjouren har Mats Amnell även haft fall på bordet där journalister har velat få ut papper på bemanningen vid vårdcen-traler, men fått nej, eftersom man hänvisat till affärssekretess med motiveringen att det finns privata aktörer i regionen som kunnat hävda just affärshemligheter, och då gör regionen också det.

– Det prekära med hela utvecklingen är att det också finns områden där myndigheterna hade kunnat tillämpa sekretess mer ingående än vad man gör idag, där lagstiftningen medger det. Det är bara att alla myndigheter inte har kommit på det här än.

Kommunen: "Han driver en vendetta mot kommunen"

I två dagar försöker vi få till en intervju på plats med kommunstyrelsens ordförande men blir hela tiden hänvisade till telefon.

När vi för andra gången berättar vad våra frågor handlar om och att det är viktigt att vi får ta bilder och kan visa dokument, så svarar en politisk sekreterare att om vi inte skickar alla dokument innan telefonintervjun görs så kommer även den att ställas in.

I ett sista försök att träffas åker vi ändå till Huddinge med ett coronasäkrad mikrofonstativ och väntar utanför kommunhuset på den anvisade intervjutiden. Men kommunstyrelsens ordförande Daniel Dronjak är inte på plats och vill inte heller att vi kommer dit han befinner sig.

Journalistens reporter Klas

Granström försöker få en intervju på plats med kommunstyrelsens ordförande. Foto: Tor Johnsson.

Via telefon uppger han i stället att när det gäller kommunens hantering av allmänna handlingar är bedömningen från kommunstyrelsen, fullmäktige och samtliga partier i kommunhuset, att de lever upp till lagar och regler. För kommunen är det här ärendet avslutat.

I stället handlar det om en ensam revisor som driver en vendetta mot kommunen. Detta ska enligt Daniel Dronjak grunda sig i striden om arvudet.

– Han är väldigt arg på kommunen för att han inte fått sitt arvode utbetalat till sitt privata företag, vilket skulle vara i strid mot kommunlagen och kommunens reglemente, säger Daniel Dronjak.

Kommunernas intresseorganisation, SKR, stödjer kommunens linje i den här frågan. De uppger att kommunrevisor är att se som ett personligt uppdrag, där arvudet alltid betalas ut till den fysiska personen. Lagrummen de hänvisar till är 4 kap 1 och 3 §§ kommunallagen.

Klas Hamrin håller inte med. Han menar att det visserligen står i lagtexten att revisorer ska ha ett arvode, men ser inget förbud för att överlåta denna rätt till en juridisk person.

– Revisorer som har uppdraget att vara sakkunnigt biträde åt de förtroendevalda revisorerna arvoderas via faktura. Så det är också brist på logik att den som är förtroendevald måste få lön och anställas av kommunstyrelsens förvaltning, säger han.

När jag ber att få se den handlingsplan för revisionens handlingar som kommunen enligt lagen ska ha, vet inte Dronjak riktigt vad jag menar, trots att jag ställer frågan flera gånger.

– Jag känner inte till att vi har en särskild sådan lag men vi är tydliga med vårt svar att vi följer arkivlagen, säger Daniel Dronjak.

En handlingsplan kommer dock dagen efter via mejl från den politiske sekreteraren.

I ett dokument riktat till fullmäktige, daterat den 18 maj, svarar kommunstyrelsen ungefär samma sak som de gör på våra frågor gällande bristerna som revisorn har dokumenterat.

De bedömer inte att det föreligger några brister i uppfyllelse av ansvaret som arkivmyndighet enligt arkivlagen, kontantprincipen i skattelagen, eller i respekten för revisionens oberoende enligt kommunallagen.

I intervjun understryker Daniel Dronjak att om det är så att allmänna handlingar förvaras på revisorernas **privata** datorer, så är det fel. Men huvuvida det är så eller inte verkar han inte veta säkert.

– Det är hans påstående men jag har inga belägg för det. Vi anser att det filsystem som tillhandahålles revisorerna ska användas och då har vi följt det som gäller med hanteringen av allmänna handlingar i enlighet med lagstiftningen. Sedan har han (revisorn red.anm) synpunkter som handlar om digitalisering och internkontroll. Där finns det punkter som vi jobbar med och som vi kan förbättra. Men jag kan inte se att det finns några allvarliga brister i de delarna, säger Daniel Dronjak.

När revisorn larmar om bristerna så svarar man från kommunen med påtryckningar om att han ska avgå. Tycker du också att han ska avgå?

– Jag konstaterar att det här är en person som jag tycker har agerat på ett sätt som väcker kritik. Sen vet jag att detta är en diskussion med revisorerna och ett tips är att du kontaktar revisionen, säger Dronjak.

När vi har försökt få ut handlingar har det i ett fall tagit tre veckor att få svar, eller så kommer inte alla handlingar vi har rätt att få ut. När jag pratar med en expert så dömer han också ut ert sätt att hantera det. Finns det anledning för er att se över saken?

– Det är svårt för mig att säga, du beskriver lite svepande hur du har haft problem men det är svårt för mig att ha en uppfattning. Men kommer det en sådan kritik ska vi naturligtvis ta till oss av det men då måste jag ha ett exakt fall att titta på om vad som har hänt. Rent generellt ska vi naturligtvis följa offentlighetsprincipen.

Vi har också uppgifter på att du har utövat påtryckningar mot medier i området. Då du har sagt till en reporter från Mitt-i att hon driver "ett slags påhittat drev mot skolan". Vad handlar det om?

– Ingen aning, till vem skulle jag ha sagt det? Det stämmer inte över huvud taget, säger Daniel Dronjak.

Det här är något hon hittar på?

– Jag tror inte ens jag har blivit intervjuad kring skolfrågor av någon reporter, men det har jag absolut inte sagt.

När vi återknyter till Pia Bispo säger hon att det kanske inte är så konstigt att kommunen nekar till påtryckningarna.

Kanske har de glömt samtalen. Eller så tycker man inte att det var en så stor sak, att de sa något märkvärdigt.

– Det kanske är det som är själva grejen, att kommunen inte förstår att deras förhållningssätt till journalister försvårar insynen, granskningar och möjligheten till ett demokratiskt samtal? Eller så förstår de mycket väl det men vill jobba i smyg och agera maktfullkomligt. Det är sorgligt i så fall, säger Pia Bispo.

KOMMENTARER

Det finns 0 kommentarer på sidan.

Kommentera

Journalisten Plus

Journalistkårens tolvtaggare

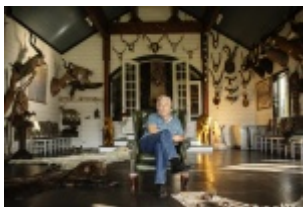

FOTO: Tor Johnsson 5 november, 2020 | Jan Guillou, 76, både rör sig och tänker långsammare numera, vilket stör hans outtröttliga lust att debattera. Men att ge upp är inte något alternativ.

Doldisar i tidskriftsbranschen

FOTO: Tor Johnsson 15 oktober, 2020 | Lite i skymundan publiceras året om över 25 tidskrifter om jord, skog och djur i Sverige. Land Lantbruk är en av dem. Vi följde med Kristina Hansén ut på ett reportage om ladugårdar och solceller. Och pratade om kvalitet i lantbruksbevakningen.

Så har ägarkoncentrationen ökat på 20 år

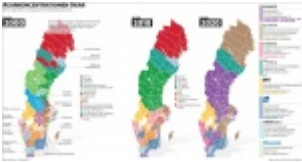

FOTO: Grafik: Anders Humlebo/TT Nyhetsbyrån 24 september, 2020 | För 20 år sedan rasade debatten om ägarkoncentrationen i mediebranschen. Då fanns det 28 ägare till landets förstatidningar. I dag finns det åtta – men debatten är död. Inte ens Journalistförbundet driver längre frågan.

”Vi lever i ett centralistiskt land”

FOTO: Tor Johnsson 24 september, 2020 | Geografin har räddat Haparandabladet från att sugas upp i NTM-koncernen. När ägarna slutar att andas och svettas lokalmarknad förlorar lokaltidningen sin förankring, anser Örjan Pekka, ägare och vd.

De är nyast i DI-klassen

FOTO: Tor Johnsson 23 september, 2020 | Ny ägare, ny chefredaktör – och en coronakris. 2020 har varit omvälvande för det offentliga Sveriges granskare Dagens Samhälle. Nu ska framtiden som en del av DI-gruppen stakas ut.

Fyran fyller jämnt

FOTO: Tor Johnsson 3 september, 2020 | TV4 fyller 30 år – allt och inget är sig likt. Nya ägare. En affärsmodell i kraftig förändring. Och så corona. Grattis på födelsedagen!

Radioproffset som mönstrade på som vikarie

FOTO: Ludvig Thunman 2 september, 2020 | Inger Arenander lämnade journalistiken och gick i pension för ungefär ett år sedan efter en mångårig karriär på främst Sveriges Radio Ekot. I somras kom hon tillbaka – som vikarie på P4 Kristianstads lokalredaktion i Simrishamn.

Världens mest efterlängtede semester?

17 juni, 2020 | Var tredje svensk redaktion uppnådde hälsofarliga stressnivåer under våren visar Journalistens enkätundersökning. Forskare varnar för att coronaångesten riskerar att bli ett större hot mot folkhälsan än coronaviruset. Behovet av återhämtning är enormt.

Tvärnit för sporten

FOTO: Tor Johnsson 14 maj, 2020 | Ingen livesport att bevaka, läsartapp och inställda annonser. Sportjournalistiken befinner sig i sin mest omvälvande tid sedan andra världskriget. För Travrondens team rullar jobbet på, men för tomma läktare. Ute i landet kämpar sportredaktioner och journalister för att hantera en kris som ingen vet när den slutar.

Extremt läge

FOTO: Tor Johnsson 23 april, 2020 | Ett extraordinärt nyhetsläge, social distansering och en mediebransch som riskerar att slås i spillror. Coronavåren 2020 liknar inget annat.

Visa allt plusinnehåll